

**vakblad voor
informatieprofessionals**

De geloofscrisis

Deel 3 van Achter
het nepnieuws

**Citizen science
in archeologie**

Hoe PAN vondsten
van amateurs
documenteert

**UB in wording (3):
duurzaamheid**

Elektrisch vervoer
over de grachten

Taal in Transit

KB tast grenzen
digitalisering af

2021|07

**VOORPROEFJE
VOGIN-IP-LEZING:
FORENSISCHE
DATA EN AI
IN TAAL**

COLOFON

IP is samen met Informatie-professional.nl het onafhankelijke platform voor de informatiespecialist van vandaag en morgen. De lezers werken in de informatie-, bibliotheek-, archief- en erfgoedwereld.

ISSN: 1385-5328

IP is een uitgave (25ste jaargang) van Uitgeverij IP
Charlotte van Pallandtlaan 18,
2772 TR Voorburg
tel. 06-223 75 75 9
www.informatieprofessional.nl

redactieadres

IP, Charlotte van Pallandtlaan 18,
2772 TR Voorburg,
tel. 06-223 75 75 9,
e-mail redactie@informatie-professional.nl.

redactie

Marjo Bakker, Maarten Brinkerink,
Wilbert Helmus, Dafne Jansen,
Vincent M.A. Janssen,
Leen Liefsoens, Cindy Lammers
(hoofdredacteur), Matthijs van
Otegem, Mirjam Raaphorst,
Eric Sieverts en Daniël de Vette

vormgeving

Eric van den Berg,
egfvdberg@upcmail.nl,
Tom van Staveren,
graphicisland@upcmail.nl.

medewerkers
aan dit nummer

Alex Alsemgeest, Wouter
Bronsgest, Joris van Dierendonck,
Anne van den Dool, Rob Feenstra,
Alex ter Haar, Marianne Hermans,
Frank Huysmans, Marja Kingma,
Anneke de Maat, Marijn Mostart

abonnements

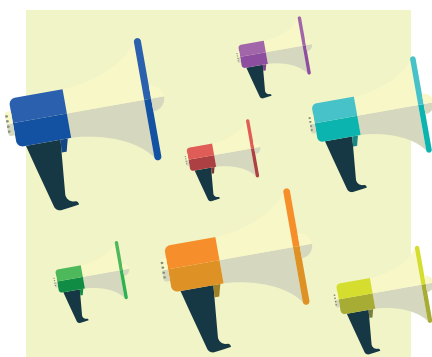
Voor abonnementsprijzen
en andere informatie zie
Informatieprofessional.nl.

advertentieverkoop

Voor informatie over adverteren
in blad of op de site:
Rajin Roopram, e-mail rajin.roopram
@informatieprofessional.nl,
tel. 06-15201724.

Het verlenen van toestemming
tot publicatie in dit tijdschrift
strekt zich tevens uit tot het
in enigerlei vorm elektronisch
beschikbaar stellen.

INHOUD

10

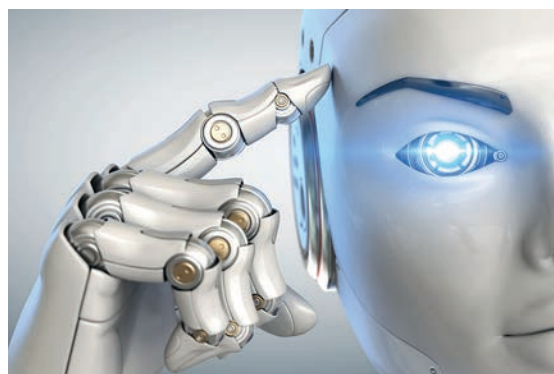
Achter het nepnieuws #4

In een serie van zes artikelen
duikt Vincent M.A. Janssen,
complotdenker-in-opleiding, in
de wereld van misinformatie, fake
news en aanverwante begrippen.
Deel 4: de geloofscrisis.

12

Voorproefje VOGIN-IP-lezing

Op 21 oktober vindt de jaarlijkse
VOGIN-IP-lezing plaats – live in
Amsterdam! De twee keynote-sprekers
geven alvast een inblik in hun
werkpraktijk én een tipje van de sluier.

18

UB in wording (3)

IP volgt de
totstandkoming van de
bibliotheek van de UvA.
Elk kwartaal wordt een
thema rondom de bouw
belicht. In dit nummer:
de verduurzaming van
een monumentaal
gebouw.

RUBRIEKEN

04

Data in beeld

Statistische
slippers

09

IP Lingo

#BoekTok

17

Column Frank
Huysmans

Zuid-Italië in
Noord-Limburg

28

Buitenland

Lage Landen
in het Verenigd
Koninkrijk

20

Data zijn goud

Zo veel mogelijk archeologische vondsten van amateurs beschikbaar stellen voor onderzoek, dat wil PAN. Over data vindbaar en toegankelijk maken, opslaan en archiveren, en wat dit de wetenschap oplevert.

24

Awesome Citizen Science

Universiteit Utrecht heeft een overzicht van burgerwetenschapsprojecten in Nederland gemaakt. Doel? Data beter vindbaar, toegankelijk en tussen wetenschappers uitwisselbaar maken.

26

Vloeibare taal

Publicaties liggen door de digitalisering niet meer vast, maar zijn dynamisch. Daarmee wordt ook de KB minder vastomlijnd. Futuristisch inkijkje in het project *Taal in Transit*.

ETHIEK

In de zomer, toen iedereen al komkommerend vakantie aan het vieren was, zag een 'promovendus filosofie' in de *Volkskrant* zijn ingezonden stukje gepubliceerd. Als 'opinie', kortom, zijn mening. Dat zou de doorgaans intelligente krantenlezer vast wel begrijpen. De kop luidde: 'Nepnieuws als verdienmodel is zo erg niet. Maar een kleine groep verspreidt het – of trapt erin'. Na het lezen bleven er vooral vragen hangen. Iets van 'o ja joh, is dat wel zo?' Hij suggereerde dat het 'probleem' (zijn aanhalingstekens) zo klein is dat andere problemen (geen aanhalingstekens) bij de digitalisering in onze informatiemaatschappij meer aandacht verdienen. Welke dat zijn, schreef hij niet en moeten we zelf maar invullen.

REDACTIONEEL | Cindy Lammers

Bagatelliseren, je komt het vaker tegen. Bij iets grappigs zoals de AI-smartlappen-workshop van Felix Meritis ('krijg de zaal plat met het smartlappenalgoritme van medialab SETUP') weet je dat er een technologie-kritische boodschap achter zit. Gaat het echter om *serious shit*, om technologie op hoog niveau, dan ondermijnt elk schouderophalen de pogingen van organisaties of communities om – met oog voor democratie, normen en waarden en (mede)menselijkheid – mogelijke gevaren te tackelen.

In het artikel vooruitlopend op de VOGIN-IP-lezing op 21 oktober, verderop in dit blad, verwoordt AI-hoogleraar Antal van den Bosch het duidelijk: 'Het zijn niet de technologische mogelijkheden die ons remmen, maar de terechte ethische vraagstukken.'

<

29

Gespot

Dokumentationszentrum Flucht, Vertreibung, Versöhnung, Berlijn

30

Gelezen

Studie- en leesvoer voor IP'ers

33

Verenigingen

Beroepsverenigingsnieuws

34

Lifehacking

Fluitend liedjes herkennen

35

Favorieten

Alex Alsemgeest

STATISTISCHE SLIPPERS

Het data-artwork werd al voor de coronacrisis uitgewerkt – *uitgelegd* zelfs op het strand van Bali: 4760 stukjes plastic afval in een sculptuur van 14 meter doorsnee. Een film hierover van de Amerikaanse documentairemaker Eric Ebner is dit jaar op verschillende (film)festivals te zien. De boodschap: we maken er met z'n allen wereldwijd een plastic soepzootje van. Zo veel afval in en langs onze zeeën, een eeuwigdurende stroom van plastic. Wat is het lot hiervan? Met *Perpetual Plastic* (perpetual-plastic.net) proberen een kunstenaar/activist, een mariene wetenschapper/information design strategist en een datavisualisatiespecialist hier antwoord op te geven. Statistische getallen gevisualiseerd met kleuren en flipflops.

Meer over
*Perpetual
Plastic* lees je
op pagina 6.

